

Fond za podršku civilnom društvu u Srbiji

Bulevar despota Stefana 10/23 • 11000 Beograd, Srbija
Tel/faks: +381(11)3225 024; Fax: +381(11)3240 128
E-mail: fond@crmps.org.yu • www.crmps.org.yu

NSHC

NOVOSADSKI HUMANITARNI CENTAR

Vojvođanskih brigada 28 • 21000 Novi Sad, Srbija
Tel/fax: +381(21)423 021; 422 969; 423 024
E-mail: nshc@eunet.yu www.nshc.org.yu

Inicijativa IZVoR

Novosadski humanitarni centar, Pokret gorana i volonterski centar Vojvodine,
Ekumenska humanitarna organizacija, UG Ukrštanje

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O VOLONTIRANJU

Ovaj dokument je realizovan uz finansijsku podršku Evropske unije. Za sadržaj ovog dokumenta je jedino odgovorna Radna grupa Inicijativa IZVoR i NSHC kao nosilac projekta ispred Inicijative IZVoR, i ne može se smatrati zvaničnim stavovima Evropske unije.

Rad Inicijative IZVoR na izradi ovog dokumenta podržavali su i ICNL (USAID Serbia), Američki narod kroz USAID u okviru programa ADF/CRDA i Pokrajinski sekretarijat za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova i Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O VOLONTIRANJU

1. Motiv za donošenje Zakona: U Univerzalnoj deklaraciji o volonterstvu, naglašava se da je volontiranje "jedan od osnovna građanskog društva" kojim se afirmišu njegove bitne vrednosti: pacifizam, sloboda, jednake mogućnosti, bezbednost, pravda, zajedništvo, solidarnost među ljudima. Volonterstvo, ovako shvaćeno, afirmiše pravo čoveka da se "individualno ili kolektivno angažuje, bez očekivanja materijalne nadoknade", zato se i očekuje da svaka država podrži ove ideje, posebno među mladima, i da ovu materiju adekvatno pravno uredi. Naš pravni sistem ne poznaje volonterstvo (dobrovoljno pružanje usluga drugom ili zajednici bez naknade) kao pravnu kategoriju; pod volonterstvom, u smislu Zakona o radu, podrazumeva se obavezno stažiranje za određene profesije (pripravnički staž). Ovo predstavlja značajnu prepreku za trajnije angažovanje volontera, jer se ugovor o volontiranju može u praksi tretirati kao prikriveni ugovor o radu, i kao takav može biti predmet prekršajnih i drugih sankcija. Stoga postoji opravdana društvena potreba da se ova važna društvena oblast adekvatno pravno uredi.
2. Pravni osnov za donošenje Zakona proizilazi i iz ustavnog načela o solidarnosti građana.
3. Naziv Zakona je prilagođen predmetu njegovog regulisanja i naglašava ideju dobrovoljnosti.
4. Pristup radu na ovom Nacrtu Zakona je takav, da se određuje šta je dobrovoljno pružanje usluge bez naknade drugom licu, za dobro drugog lica ili opšte dobro. To ne znači da ne postoje i druge forme volonterstva koje se mogu podvesti pod neke druge propise i pravne instrumente (na primer pod jednostrani pravni posao poslodavstva bez naloga, stažiranje, pripravnički staž i sl.) ili takve koje se, mada su usluge bez naknade i dobrovoljne, uređuju važećim običajima, moralom zajednice i sl. (na primer, u porodičnim i susedskim odnosima).
5. Predmet ovog zakona je samo ugovorno (dvostrano i formalno) dobrovoljno pružanje usluga bez naknade. U pitanju je regulisanje posebnog, do sada neimenovanog ugovora. Posebnim zakonom (lex specialis) moguće je i drugačije urediti posebne oblike volonterstva (na primer, vatrogasna društva). Izraz "usluga" (umesto "rad") više odgovara ideji ovog oblika volonterstva i sadržini Zakona, a prisutan je (ne slučajno) i u nekim međunarodnim aktima i u komparativnim propisima o volontiranju...
6. Davalac usluge, odnosno volonter, može biti samo fizičko lice, uključujući i i strano lice ako je to saglasno sa propisima o strancima (stav 1. člana 3). Organizator volonterske usluge može biti pravno lice, kao iz stava 2. člana 3, ali državni organ i jedinica lokalne samouprave (stav 3. člana 3).. Korisnik volontiranja može biti, kao u st. 4. člana 3, ifizičko i pravno lice ili društvena zajednica; organizator volontiranja može istovremeno biti i korisnik volontiranja.

Dodatni uslov za volontiranje maloletnog lica, uspostavlja se u cilju zaštite tog lica (član 4).

7. Forma ugovora o pružanju volonterske usluge zavisi od dužine volontiranja; za volontiranje koje traje duže od 10 sati mesečno iz razloga pravne sigurnosti zahteva se da ugovor bude zaključen u pisanoj formi. Zakon dopušta punu autonomiju ugovornih strana u regulisanju međusobnih odnosa (član 5). Članom 7 propisani su bitni elementi ugovora, a članom 8 načini prestanka ugovora o volontiranju.
8. Posebno su precizirana prava i dužnosti volontera i organizatora volontiranja (poglavlje III). Pitanje naknade troškova je jasno uređeno i naglašeno je da oni ne mogu predstavljati naknadu za rad.
9. Davalac usluge (volonter) je posebno zaštićen odredbom, koja je takođe nedvosmislena, prema kojoj on ne gubi prava na osnovu nezaposlenosti (član 6). Ugovorom o volontiranju mogu se urediti i druga pitanja od interesa za ugovorne strane, uključujući i pitanje osiguranja i naknade zakonom priznatih troškova koje volonter ima za vreme trajanja volontiranja (član 7, st. 2).
10. Značajne su odredbe Zakona o volonterskoj knjižici (član 9, st. 1. tačka 9 i član 13), kojima se utvrđuje pravo volontera na volontersku knjižicu, njena osnovna sadržina i organ koji je donosi.
11. Troškovi za sprovođenje Zakona bili bi minimalni. Društvena, pa i ekonomska korist od ovako uređenog (ovog oblika) volonterstva daleko bi nadmašili neposredne finansijske troškove.